

Протокол № 4
засідання кафедри суспільного врядування

від «29» листопада» 2019 р.

ПРИСУТНІ: Тертичка В. В., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри; Малиш Н.А., д.держ.упр., професор; Рябцев Г. Л., д.держ.упр., професор; Ільченко-Сюйва Л. В., к.держ.упр., доцент; Крайнік Л. О., фахівець 1 категорії.

Головуючий на засіданні: завідувач кафедри д.держ.упр., професор Тертичка В. В.

Секретар засідання: фахівець 1 категорії Крайнік Л. О.

Порядок денний:

1. Про затвердження Освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського рівня) Галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування, спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, спеціалізації «Комунікації в демократичному врядуванні»

СЛУХАЛИ: Завідувача кафедри професора Тертичку В.В. з обґрунтуванням необхідності підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) освітнього рівня за спеціалізацією «Комунікації в демократичному врядуванні» в межах спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Схвалений в Україні в 2016 р. проект Концепції реформи урядових комунікацій¹ визнає наявність таких проблем у цій сфері:

- відсутність єдиної системи комунікацій в демократичному врядуванні;
- невідповідність державних процедур сучасним потребам;
- відсутність стратегічних комунікацій: функціонал державних службовців зведений до тактичних дій, спрямованих на вирішення поточних проблем; відсутні прогнозування та стратегічне планування, що базуються на громадському запиті;
- недосконалість внутрішніх комунікацій і недостатня співпраця між органами виконавчої влади та їхніми підрозділами;
- націленість центральних органів виконавчої влади на донесення до громадськості виключно своїх повідомлень, що не завжди відповідають поширюваним Урядом;
- недостатня обізнаність громадськості про політику Уряду;
- відсутність цілісної системи передачі знань і навичок, єдиних баз даних – кожна урядова команда мусить починати все «з нуля».

Структурні підрозділи центральних органів виконавчої влади, до функцій яких віднесено формування системи та використання різних складових комунікацій у демократичному врядуванні, суттєво різняться (окремі посадовці, департаменти, управління, відділи, сектори). При цьому діяльність цих підрозділів зазвичай

¹ <https://mip.gov.ua/cr/documents/56.html>

спрямовують лише на зв'язки з громадськістю, представлення органів державного управління у засобах масових комунікацій тощо².

Вирішення наведених вище проблем потребує наявності висококваліфікованих спеціалістів, які володіють загальними й професійними компетентностями у сфері комунікацій у демократичному врядуванні на всіх рівнях державного управління.

Цей висновок відображений у проектах професійних стандартів «Державний експерт (директорату, генерального департаменту)», «Керівник експертної групи (у складі директорату, генерального департаменту)», «Генеральний директор директорату (директор генерального департаменту)»³. Вони визначають такі професійні компетентності за групами трудових дій «Участь у комунікації та взаємодії щодо формування та реалізації державної політики...» та «Взаємодія з іншими структурними підрозділами...»:

- здатність готувати (планувати, організовувати) пропозиції щодо визначення заінтересованих сторін, їх залучення до процесу формування та реалізації державної політики;

- здатність здійснювати (планувати, організовувати) ефективну комунікацію з іншими структурними підрозділами апарату державного органу;

- здатність організовувати та брати участь у проведенні консультацій з громадськістю в процесі вироблення та реалізації державної політики;

- здатність взаємодіяти (планувати, організовувати взаємодію) з іншими структурними підрозділами апарату, співробітництва з міжнародними організаціями та міжнародними фінансовими інституціями.

Однак жодний із 80 вищих закладів освіти, що здійснювали діяльність із підготовки здобувачів другого (магістерського) освітнього рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» в 2018/19 навчальному році⁴, не спрямовував здобувачів на опанування цими компетентностями.

Комунікаціям у демократичному врядуванні приділялася другорядна увага. Набуття знань і навичок у відповідній сфері штучно поєднувалося із здобуттям загальних компетентностей у сферах:

- ділового спілкування;
- ораторського мистецтва;
- комунікаційних технологій;
- попередження та розв'язання конфліктів у колективах;
- організації зв'язків з громадськістю (PR);
- комунікацій щодо наукових досягнень;
- презентацій інтелектуальних продуктів.

Такий стан справ можна пояснити недостатнім розумінням змісту терміну «комунікації в демократичному врядуванні» й відсутністю стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня для спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»⁵. Унаслідок цього українські заклади вищої освіти здійснюють підготовку здобувачів за власними освітньо-професійними програмами й довільно

² <http://stratcom.co.ua/zaprovadzhennya-osvitnoyi-programi-strategichni-komunikatsiyi-dlya-profilnoyi-spetsializovanoyi-pidgotovki-derzhavnih-sluzhbovtsiv/>

³ <https://nads.gov.ua/konsultaciyi-z-gromadskistyuelektronni-konsultaciyi>

⁴ Перелік цих навчальних закладів наведений у Додатку А

⁵ <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>

визначають переліки компетентностей і програмних результатів навчання, виходячи з традицій викладання та основного профілю підрозділу, відповідального за підготовку здобувачів другого (магістерського) освітнього рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» (державне управління, менеджмент, бізнес, економіка, фінанси, право, соціологія, політологія, філософія, психологія тощо).

З огляду на це, професійними компетентностями, що вони відносять до сфери комунікацій у демократичному врядуванні, є:

– здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти⁶ (співпадає з компетентністю спеціальностей 231 «Соціальна робота»⁷ і 232 «Соціальне забезпечення»⁸);

– здатність представляти результати власних досліджень у різних жанрових формах⁹ (співпадає з компетентністю спеціальності 035 «Філологія»¹⁰);

– здатність до письмової та усної комунікації українською та європейськими мовами¹¹ (компетентність, що є спільною майже для всіх гуманітарних спеціальностей);

– здатність до міжособистісних стосунків¹²;

– здатність до ефективного використання сучасних комунікаційних технологій¹³;

– здатність представляти органи державного управління¹⁴;

– уміння бути відкритим для спілкування та відкритим у провадженні професійної діяльності¹⁵;

– володіння інструментами масових і персональних комунікацій, організації зв'язків з громадськістю (PR), підготовки та проведення презентацій інтелектуальних продуктів¹⁶;

– спроможність подавати інформацію у формі, придатній для цільової аудиторії, до якої звертаються, як усно, так і письмово¹⁷ (співпадає з компетентністю спеціальності 112 «Статистика»¹⁸);

– здатність до професійної орієнтації в інформаційному середовищі, пов'язаної із підготовкою та реалізацією управлінських рішень у різних сферах комунікацій¹⁹;

⁶ http://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/12/SVO_magistr_281-074-Publichne-upravlinnya-ta-administruvannya_red.pdf

⁷ https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/proekty_standartiv_VO/231-soczialna-robota-magistr-29.05.2017.doc

⁸ https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/proekty_standartiv_VO/232.doc

⁹ <http://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/napryami-navchannya/281-publichne-upr-administr.html>

¹⁰ <http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2016/05/035.pdf>

¹¹ http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/fitu/2018/op_mah_du.pdf

¹²

http://kymu.edu.ua/upload/pdf_files/osvitno_profesiyna_prohrama_magistratura_publichne_upravlinnya_ta_administruvannya_1.pdf

¹³ <http://academy.gov.ua/pages/dop/68/files/1d41f9b0-d316-4c76-bbbe-654194379ca4.docx>

¹⁴ http://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/12/SVO_magistr_281-074-Publichne-upravlinnya-ta-administruvannya_red.pdf

¹⁵ http://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/281_publichne_upravlinnya_ta_administruvannya.pdf

¹⁶ <http://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/napryami-navchannya/281-publichne-upr-administr.html>

¹⁷ http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/fitu/2018/op_mah_du.pdf

¹⁸ <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/2018/05/16/112-statistika-mag.docx>

¹⁹ <http://www.oridu.odessa.ua/7/7/metodychni-tekst/stratcom.pdf>

– здатність до управління комунікаційною діяльністю компаній з акцентом на антикризовий та внутрішній PR, GR з використанням сучасних технологій масових комунікацій B2B, B2C, B2G, G2B, SMM²⁰.

Проте опанування однією чи декількома з цих компетентностей не дозволить вирішити проблем, визначених проектом Концепції реформування урядових комунікацій. Окрім цього, вони відсутні в проектах професійних стандартів «Державний експерт (директорату, генерального департаменту)», «Керівник експертної групи (у складі директорату, генерального департаменту)», «Генеральний директор директорату (директор генерального департаменту)»²¹.

До того ж, опанування всіма професійними компетентностями за групами трудових дій «Участь у комунікації та взаємодії щодо формування та реалізації державної політики...» та «Взаємодія з іншими структурними підрозділами...» передбачається в межах лише однієї навчальної дисципліни (обсягом від 4 до 8 кредитів ЄКТС), зокрема:

- Комунікації в публічному управлінні;
- Публічна комунікація і ділова мова в публічному управлінні;
- Соціальна взаємодія та комунікації в публічному управлінні;
- Комунікації в публічній сфері;
- Комунікативна діяльність в публічному управлінні;
- Інформаційно-комунікативна діяльність у публічному управлінні.

Низка проблем наявна й у сфері підготовки фахівців зі стратегічних комунікацій, що здійснюється в рамках створення та впровадження системи стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони^{22, 23}. Освітня діяльність у цій сфері обмежується короткотерміновими курсами, спрямованими, передусім, на роз'яснення суті феномену стратегічних комунікацій та використання окремих їх компонентів і не відрізняються системністю й послідовністю²⁴. При цьому розуміння ключових компонентів стратегічних комунікацій в Україні не завжди відповідає визначеному, зокрема Політикою стратегічних комунікацій НАТО²⁵.

Підготовка здобувачів другого (магістерського) освітнього рівня за спеціалізацією «Стратегічні комунікації» (спеціальність 073 «Менеджмент») здійснюється лише в одному українському виші²⁶.

Відомо також, що декілька вищих навчальних закладів^{27, 28} ініціювали запровадження в Україні спеціальності 061 «Комунікації і журналістика»²⁹. Проте таке поєднання є сумнівним, оскільки переліки загальних і професійних компетентностей у журналістиці й публічному управлінні та адмініструванні суттєво різняться³⁰.

²⁰ Ibid.

²¹ <https://nads.gov.ua/konsultaciyi-z-gromadskistyuu/elektronni-konsultaciyi>

²² <http://www.mil.gov.ua/news/2017/12/20/u-nacziionalnomu-universiteti-uboroni-ukraini-vpershe-provoditsya-fakultativnij-kurs-zi-strategichnih-komunikacij/>

²³ <https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/21/view/2367#.VoYLfaY.dpbs>

²⁴ <http://stratcom.co.ua/zaprovadzhennya-osvitnoyi-programi-strategichni-komunikatsiyi-dlya-profilnoyi-spetsializovanoyi-pidgotovki-derzhavnih-sluzhbovtsiv/>

²⁵ <http://info.publicintelligence.net/NATO-STRATCOM-Policy.pdf>

²⁶ http://orndu.odessa.ua/3/osvit_prog/doc/2.pdf

²⁷ <http://ij.kubg.edu.ua/struktura/sentry-kompetentsii/2017-11-08-11-55-58.html>

²⁸ http://www.iir.edu.ua/education/english_masters_programs/international_communication/

²⁹ <http://mip.gov.ua/news/2058.html>

³⁰ <http://goal-int.org/zmist-strategichnih-komunikacij-u-suchasnomu-ukrainskomu-derzhavotvorenni/>

Проведений аналіз дозволяє зробити такі висновки:

1. Попри високу потребу в спеціалістах з комунікацій у демократичному врядуванні, жодний із 80 вищих навчальних закладів, що здійснювали діяльність із підготовки здобувачів другого (магістерського) освітнього рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» в 2018/19 навчальному році, не формував усіх необхідних для таких фахівців загальних і професійних компетентностей.

2. Через неусталеність терміну «комунікацій у демократичному врядуванні», українські заклади вищої освіти вкладали в нього власний зміст, виходячи з власного основного профілю й традицій викладання.

3. Здобуття професійних компетентностей із комунікацій у демократичному врядуванні зазвичай поєднується з їхнім формуванням у сферах ділового та міжособистісного спілкування, комунікаційних технологій, попередження й розв'язання конфліктів, зв'язків з громадськістю, ораторського мистецтва та презентації інтелектуальних продуктів.

4. Кількість та обсяг навчальних дисциплін, які заклади вищої освіти України пов'язують із здобуттям професійних компетентностей із комунікацій у демократичному врядуванні, є недостатнім для одержання якісних програмних результатів.

Таким чином, в Україні існує необхідність у підготовці здобувачів вищої освіти другого (магістерського) освітнього рівня за спеціалізацією «Комунікації в демократичному врядуванні», інтегральна й загальні компетентності яких відповідають спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», а професійні – вимогам проектів професійних стандартів «Державний експерт (директорату, генерального департаменту)», «Керівник експертної групи (у складі директорату, генерального департаменту)», «Генеральний директор директорату (директор генерального департаменту)»³¹ за групами трудових дій «Участь у комунікації та взаємодії щодо формування та реалізації державної політики...» і «Взаємодія з іншими структурними підрозділами...».

Підготовку таких фахівців у НаУКМА може здійснювати Києво-Могилянська школа врядування – кафедра суспільного врядування, що забезпечує підготовку здобувачів другого (магістерського) освітнього рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» (сертифікат про акредитацію НД № 1189990, дійсний до 01 липня 2021 р., виданий рішенням Акредитаційної комісії від 16 червня 2016 р., протокол № 121, наказ МОН від 21 червня 2016 р. № 79-А).

Києво-Могилянська школа врядування відповідає всім вимогам щодо кафедри як структурної одиниці, сприяє максимальній реалізації стратегії НаУКМА та є потужним науковим центром.

Усі науково-педагогічні працівники Києво-Могилянської школи врядування, відповідальні за підготовку здобувачів, мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки, мають наукові ступені та/чи вчені звання, а також кваліфікацію відповідно до спеціальності, підтверджену науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами і результатами, переліченими у пункті 30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів

³¹ <https://nads.gov.ua/konsultaciyi-z-gromadskistyuv/elektronni-konsultaciyi>

2.1.6	Моніторинг та оцінювання комунікацій у демократично му врядуванні	90	30	10	20	60			2					1	3,0
2.1.7	Професійний розвиток та етика комунікацій у демократично му врядуванні	90	30	10	20	60	2							1	3,0
2.1.8	Взаємодія уряду, бізнесу та громадянського суспільства	90	30	10	20	60		2						1	3,0
2.1.9	Суспільний і культурний дипломатія	90	30	10	20	60			4					1	3,0
2.1.10	Менеджмент комунікацій у демократично му врядуванні	90	30	10	20	60				2				1	3,0
2.1.11	Цифрова демократія, технологія і безпека даних у комунікаційних	90	30	10	20	60				2				1	3,0
2.1.12	Імплементція діалогу, посередництва та запобігання кризам														
2.1.12.1	Запобігання конфліктам у демократично му врядуванні	60	20	6	14	40			3					1	2,0
2.1.12.2	Посередництво та полегшення діалогу як інструменти комунікацій	60	20	6	14	40			1,5					1	2,0
2.1.13	Соціальні медіа в демократично му врядуванні: канали, контент-стратегії та аналіз	90	30	10	20	60				2				1	3,0
2.1.14	Візуалізація даних і графічний дизайн	90	30	10	20	60				2				1	3,0
2.1.15	Комунікаційні кампанії для соціальних і поведінкових змін	90	30	10	20	60			4					1	3,0

2.1.16	Процедури аналізу стейкхолдерів	90	30	10	20	60					2			1		3,0
2.1.17	Середовище вироблення політики	90	30	10	20	60					2			1		3,0
2.1.18	Економічні та політичні аспекти аналізу політики	90	30	10	20	60					2			1		3,0
2.1.19	Кількісні та якісні методи аналізу політики	90	30	10	20	60					2			1		3,0
2.1.20	Порівняльний аналіз процедур вироблення політики в ЄС, США/Канаді й Україні	90	30	10	20	60					2			1		3,0
2.1.21	Моделювання прийняття й ухвалення владних рішень	90	30	10	20	60					2			1		3,0
2.1.22	Виконавський аудит, моніторинг та оцінювання політики	90	30	10	20	60					2			1		3,0
2.1.23	Соціально-психологічні й етичні аспекти аналізу та оцінювання політики	90	30	10	20	60					2			1		3,0
2.1.24	Підготовка і презентація результатів аналізу та оцінювання політики	90	30	10	20	60					2			1		3,0
		1830					5,5	5,5	14,0	13,5	10,0			14	8	61,0

3. Атестація

3.1. Атестація

3.1.1	Магістерська робота	720	720			720								1		24,0
		720												1		24,0

Зведені дані за навчальним планом

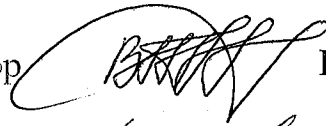
Навчальна дисципліна, вид робіт	Кредитів		Годин	
	мін.	макс.	мін.	макс.
I. Обов'язкові навчальні дисципліни і практики	35		1050	
II. Обов'язкові дисципліни	29		870	

Семестр	Нормативні дисципліни			Тижневе навантаження
	заліків	іспитів	захистів	
				нормативні дисципліни
				вибіркові дисципліни

1.2. Практика	6	180	
2. Вибіркові навчальні дисципліни	61	1830	
3. Агестації	24	720	
Загалом		120	3600

1	5	4	0	10,5	5,5
2	4	4	0	8,5	5,5
2д	3	2	0	3,0	14,0
3	4	4	0	0	13,5
4	4	0	0	0	10,0
4д	0	0	1	0	0
	21	14	1		

Завідувач кафедри
супільного врядування, професор

В.В. Тертичка

Секретар

